

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA OBRAMBO

KABINET MINISTRA

Vojkova cesta 55, 1000 Ljubljana

T: 01 471 23 73

F: 01 471 29 78

E: glavna.pisarna@mors.si

www.mors.si

Številka: 604-46/2012-2

Datum: 12.6.2012

Na podlagi drugega odstavka 114. člena Zakona o varstvu pred naravnimi in drugimi nesrečami (Uradni list RS, št. 51/06 – uradno prečiščeno besedilo in 97/10) izdajam

PROGRAM

UVAJALNEGA IN TEMELJNEGA USPOSABLJANJA PRIPADNIKOV ENOT CIVILNE ZAŠČITE IN SLOVENSKE VOJSKE ZA VARSTVO PRED NEEKSPLODIRANIMI UBOJNIMI SREDSTVI

KAZALO

A SPLOŠNI DEL.....	3
1 IME PROGRAMA	3
2 UTEMELJITEV PROGRAMA	3
3 CILJNA SKUPINA	3
4 CILJI PROGRAMA	3
5 TRAJANJE PROGRAMA	4
6 OBVEZNI NAČINI PREVERJANJA IN OCENJEVANJA ZNANJA	4
7 POGOJI ZA VKLJUČITEV V PROGRAM.....	7
8 POGOJI ZA NAPREDOVANJE V PROGRAMU	7
9 POGOJI ZA USPEŠNO DOKONČANJE PROGRAMA.....	8
10 KAJ UDELEŽENEC PRIDOBI S PROGRAMOM	8
11 ORGANIZACIJA IZOBRAŽEVANJA	8
12 POSEBNOSTI IZVEDBE PROGRAMA.....	10
13 IZOBRAZBA, ZNANJE, VEŠČINE IN DELOVNE IZKUŠNJE, KI JIH MORAJO IMETI IZVAJALCI PROGRAMA.....	11
14 VIDEZ LISTINE	12
15 AVTORJI PROGRAMA IN KATALOGOV.....	12
B POSEBNI DEL	13
16 PREDMETNIK	13
17 KATALOG ZNANJA.....	18
18 KONČNA DOLOČBA.....	20

A SPLOŠNI DEL

1 IME PROGRAMA

Program uvajalnega in temeljnega usposabljanja pripadnikov enot Civilne zaščite in Slovenske vojske za varstvo pred neeksplozivnimi ubojnimi sredstvi (v nadaljnjem besedilu: program).

2 UTEMELJITEV PROGRAMA

V Republiki Sloveniji so skladno z Uredbo o organiziranju, opremljanju in usposabljanju sil za zaščito, reševanje in pomoč (Uradni list RS, št. 92/07, 54/09 in 23/11) organizirane enote Civilne zaščite za varstvo pred neeksplozivnimi ubojnimi sredstvi kot enotna služba na ravni države.

Pripadniki enot Civilne zaščite in Slovenske vojske za varstvo pred neeksplozivnimi ubojnimi sredstvi morajo za strokovno in varno izvajanje nalog varstva pred neeksplozivnimi ubojnimi sredstvi izpolnjevati predpisane pogoje in biti ustrezno strokovno usposobljeni.

Prenova veljavnih programov je nujna zaradi uvedbe organizacijskih sprememb varstva pred neeksplozivnimi ubojnimi sredstvi ter obsega potrebnih znanja in veščin, ki jih pri svojem delu potrebujejo pripadniki teh enot.

3 CILJNA SKUPINA

Usposabljanje je namenjeno pripadnikom enot Civilne zaščite za varstvo pred neeksplozivnimi ubojnimi sredstvi (v nadaljnjem besedilu: NUS) ter pripadnikom Slovenske vojske, ki opravljajo naloge tega varstva. Usposabljanja se lahko udeležijo tudi pripadniki Policije, ki opravljajo podobne naloge.

4 CILJI PROGRAMA

Splošni cilj programa je udeležencem usposabljanja zagotoviti strokovno znanje, spretnosti in veščine, ki jih potrebujejo za uspešno izvajanje nalog na svojem področju, samostojno in v sestavi skupine.

Posebni cilji programa so usposobiti udeležence za strokovno, uspešno in varno delo pri najdbi, zavarovanju, odkrivanju, identifikaciji, odstranjevanju, prevozu in uničenju NUS ter za ustrezno vodenje evidence varstva pred njimi.

Cilji usposabljanja so:

- seznaniti udeležence z organizacijo, delovanjem in normativno ureditvijo sistema varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami ter z ogroženostjo zaradi naravnih in drugih nesreč;
- seznaniti udeležence z organiziranostjo, vlogo in delovanjem enot za varstvo pred NUS ter z normativno ureditvijo varstva pred NUS;
- seznaniti udeležence z dolžnostmi in pravicami pripadnikov enot za varstvo pred NUS;
- seznaniti udeležence z vrstami smodnika in sredstvi za iniciranje, eksplozivnimi snovmi in različnimi pirotehničnimi zmesmi;
- usposobiti udeležence za izdelavo mrež za aktiviranje eksplozivnih polnjenj;
- usposobiti udeležence za delo z NUS in minskoeksplozivnimi sredstvi (MES),
- usposobiti udeležence za delo pri odkrivanju, identifikaciji, varovanju, odstranjevanju, prevozu, skladiščenju in uničenju NUS;
- usposobiti udeležence za strokovno uporabo MES za uničevanje NUS;
- usposobiti udeležence za izvajanje vseh varnostnih ukrepov pri delu z NUS in MES;
- usposobiti udeležence za izvajanje predpisanih postopkov ter izpolnjevanje predpisanih obrazcev in poročil ob intervencijah;
- seznaniti udeležence z ravnanjem ob nesrečnih dogodkih;
- usposobiti udeležence za izvajanje nujne prve pomoči;
- razviti potrebo po nenehnem izpopolnjevanju in samostojnem učenju.

5 TRAJANJE PROGRAMA

Usposabljanje traja 273 pedagoških ur, od katerih je 211 ur namenjenih predavanjem, 62 praktičnemu usposabljanju v sklopu teoretičnega dela usposabljanja ter osem ur zaključnemu preverjanju znanja. Po uspešno opravljenih obveznostih teoretičnega dela usposabljanja udeleženec opravi enoletno prakso v enoti, ki ga je napotila na usposabljanje.

Obdobje praktičnega dela se lahko ustrezno podaljša zaradi daljše odsotnosti udeleženca med opravljanjem enoletne prakse (bolniška odsotnost, službene obveznosti, začasna zdravstvena nesposobnost in podobno).

Število ur, namenjenih posamezni učni vsebini, je mogoče spremeniti glede na predznanje udeležencev usposabljanja.

6 OBVEZNI NAČINI PREVERJANJA IN OCENJEVANJA ZNANJA

Predavatelji in inštruktorji morajo udeležencem na začetku predavanj in usposabljanj predstaviti namen in cilje usposabljanja ter merila, po katerih bosta potekala preverjanje in ocenjevanje znanja.

Predavatelji sproti, med usposabljanjem, pisno oziroma ustno s postavljanjem vprašanj ter pogovorom preverjajo razumevanje snovi in znanje udeležencev. Zaradi zahtevnosti poznejšega operativnega dela udeležencev je priporočljivo znanje čim večkrat preveriti z metodo reševanja problemov.

Ocenjevanje znanja poteka v dveh delih:

- ocenjevanje teoretičnega znanja med teoretičnim usposabljanjem in po njegovem koncu;
- zaključno ocenjevanje znanja po opravljenih vseh obveznostih iz teoretičnega dela usposabljanja in predpisanih obveznostih enoletne prakse v enoti, v kateri bo kandidat opravljal naloge varstva pred NUS.

Ocenjevanje teoretičnega znanja je pisno in ustno.

Pisni del ocenjevanja znanja se izvaja pri šestih predmetih. S termini so udeleženci seznanjeni na začetku usposabljanja. Pisno ocenjevanje znanja opravi vodja programa oziroma organizator usposabljanja.

Znanje udeležencev na pisnem ocenjevanju se ovrednoti v odstotnih točkah, in sicer:

- udeleženec usposabljanja uspešno opravi pisni del teoretičnega usposabljanja, če je na vseh predpisanih ocenjevanjih teoretičnega znanja dosegel več kot 70 odstotkov točk;
- udeleženec usposabljanja, ki je na vseh predpisanih ocenjevanjih pisnega dela teoretičnega usposabljanja dosegel več kot 90 odstotnih točk, je oproščen zaključnega ocenjevanja znanja;
- udeleženec usposabljanja, ki na enem vmesnem ocenjevanju znanja ni dosegel 70 odstotkov točk ali se ga iz opravičenih razlogov ni udeležil, lahko ponavlja oziroma opravlja ocenjevanje v pisni ali ustni obliki v sedmih dneh od dneva prvega ocenjevanja;
- udeleženec, ki na ponovnem ocenjevanju znanja ne doseže 70 odstotkov točk, izgubi pravico do nadaljevanja usposabljanja, njegovo usposabljanje se prekine. Izvajalec o tem obvesti pošiljatelja.

Ustno ocenjevanje znanja po končanem teoretičnem delu usposabljanja poteka pred petčlansko komisijo, ki jo na predlog vodje programa imenuje generalni direktor Uprave Republike Slovenije za zaščito in reševanje. Komisijo sestavljajo predsednik komisije (vodja programa za usposabljanje pripadnikov varstva pred NUS), namestnik predsednika komisije (predavatelj z največjim številom ur predavanj) in trije člani, od katerih morata biti dva predavatelja.

Ustno ocenjevanje znanja se izrazi z oceno opravił ali ni opravił.

Udeležencu, ki ni uspešno opravil zaključnega ocenjevanja teoretičnega dela usposabljanja, se usposabljanje prekine in ne more začeti opravljati enoletne prakse v enoti, v katero je razporejen.

Udeleženec usposabljanja se lahko ponovno udeleži ocenjevanja teoretičnega znanja v enaki obliki in obsegu kot prvič najpozneje v enem letu od prekinitve usposabljanja oziroma najpozneje ob naslednjem usposabljanju v Izobraževalnem centru za zaščito in reševanje. Če udeleženec tudi drugič ni uspešen, trajno izgubi pravico do ponovne vključitve v program usposabljanja oziroma pravico do ponovne udeležbe na preizkusu znanja. Izvajalec usposabljanja o tem obvesti pošiljatelja.

Zaključno ocenjevanje znanja

Pogoj za pristop k zaključnemu ocenjevanju znanja je uspešno opravljeno ocenjevanje pri vseh šestih predmetih in zaključnem ocenjevanju teoretičnega dela usposabljanja, oddana dokumentacija o praksi ter najmanj 95-odstotna prisotnost na teoretičnem delu ter 100-odstotna na praktičnem delu usposabljanja.

Med praktičnim usposabljanjem, ki ga kandidat opravi z enoletno prakso, mora opraviti vse v programu predpisane obveznosti, da se lahko udeleži zaključnega ocenjevanja znanja.

Med enoletnim opravljanjem prakse v enoti, v kateri je udeleženec usposabljanja razporejen, mu je dodeljen mentor, ki ima te obveznosti:

- z udeležencem sestavi program dela za celotno obdobje, torej 12 mesecev, z opredelitvijo konkretnih obveznosti z delovnega področja enote, ki je udeleženca napotila na usposabljanje. Program potrdi komisija za preverjanje znanja;
- vodi in usmerja udeleženca usposabljanja pri aktivnostih, ki spadajo v dejavnosti enote;
- nadzoruje njegovo delo;
- pregleduje njegova mesečna poročila in jih potrjuje s podpisom na vsaki strani;
- piše mesečna poročila o delu, v katerih poleg opisa konkretnih nalog pisno ovrednoti značilnosti udeleženca, kot so:
  - spoštovanje pravil stroke in varstva pri delu,
  - strokovnost in natančnost pri delu,
  - uporaba teoretičnega znanja v praksi,
  - odnos do opreme in delovnih sredstev,
  - opis del in nalog, ki jih je opravil v preteklem mesecu,
  - kako oziroma v koliko odstotnih točkah je bil izpolnjen njegov mesečni načrt dela,
  - odnos do sodelavcev,
  - odnos do dela;
- pripravi končno pisno poročilo o njegovem delu med opravljanjem praktičnega dela.

Zaključno ocenjevanje znanja se izvede po opravljenih vseh obveznostih iz teoretičnega dela usposabljanja in uspešno opravljeni enoletni praksi v enoti, v katero je udeleženec usposabljanja razporejen.

En mesec pred razpisanim zaključnim ocenjevanjem znanja mora kandidat vodji programa usposabljanja predložiti dokumentacijo, ki je predpisana v poglavju 11 – Organizacija izobraževanja.

Na zaključnem ocenjevanju znanja dobi udeleženec tri vprašanja iz celotne vsebine varstva pred NUS. Na vprašanja odgovarja ustno.

Ocenjevanje znanja poteka pred petčlansko komisijo, ki jo na predlog vodje programa imenuje generalni direktor Uprave Republike Slovenije za zaščito in reševanje. Komisijo sestavljajo predsednik komisije (vodja programa za usposabljanje pripadnikov varstva pred NUS), namestnik predsednika komisije (predavatelj z največjim obsegom predavanj) in trije člani, od katerih morata biti dva predavatelja.

Znanje se ocenjuje z dihonomno lestvico ocenjevanja uspešno ali neuspešno.

Udeleženec je usposabljanje uspešno opravil, če je bil uspešen pri obeh delih ocenjevanja.

7 POGOJI ZA VKLJUČITEV V PROGRAM

V program se lahko vključijo udeleženci, ki:

- imajo končano najmanj srednjo šolo,
- niso mlajši od 21 let ali starejši od 35 let,
- izpolnjujejo zdravstvena in psihofizična merila za delo na področju varstva pred NUS,
- predložijo potrdilo, da niso bili kaznovani zaradi nedovoljene trgovine z orožjem, strelivom in razstrelivi, ki ni starejše od enega leta,
- so razporejeni v enoto Civilne zaščite za varstvo pred NUS ali v ustrezne enote varstva pred NUS v Slovenski vojski ali Policiji.

8 POGOJI ZA NAPREDOVANJE V PROGRAMU

Uspešno opravljeno teoretično preverjanje znanja je pogoj za udeležbo na drugem delu usposabljanja – enoletnem praktičnem delu v enoti pošiljatelja.

9 POGOJI ZA USPEŠNO DOKONČANJE PROGRAMA

Udeleženec uvajalnega in temeljnega usposabljanja za varstvo pred neeksplozivnimi ubojnimi sredstvi uspešno konča usposabljanje, če je:

- bil najmanj 95 odstotkov ur prisoten na teoretičnem in 100 odstotkov ur na praktičnem delu usposabljanja,
- uspešno opravil vmesne teoretične preizkuse znanja oziroma uspešno opravil končni preizkus znanja pred komisijo iz teoretičnega dela usposabljanja,
- opravil enoletno praktično delo v enoti, iz katere je bil poslan na usposabljanje,
- predložil mesečna poročila o opravljenem praktičnem delu v enoti,
- predložil poročila mentorja in vodje enote o enoletnem praktičnem delu v enoti,
- pred komisijo uspešno opravil končni preizkus znanja, ki obsega preverjanje znanja s celotnega področja varstva pred NUS.

10 KAJ UDELEŽENEC PRIDOBI S PROGRAMOM

Udeleženec uvajalnega in temeljnega usposabljanja pripadnikov enot Civilne zaščite za varstvo pred NUS izpolni pogoj za pridobitev pooblastila za varstvo pred NUS, ki ga opredeljuje prvi odstavek 6. člena Pravilnika o varstvu pred neeksplozivnimi ubojnimi sredstvi (Uradni list RS, št. 21/03 in 7/11).

11 ORGANIZACIJA IZOBRAŽEVANJA

Nosilec usposabljanja je Uprava Republike Slovenije za zaščito in reševanje.

Izvajalec usposabljanja je Izobraževalni center za zaščito in reševanje.

Usposabljanje se organizira v obliki tečaja, pri katerem je težišče na:

- frontalni obliki in
- samostojnem delu udeležencev (individualno delo, delo v dvojicah ter skupinsko delo).

Pri usposabljanju morajo predavatelji uporabljati čim več metod dela, ki so predvidene za odrasle, in sicer:

- razlago,
- prikaz,
- urjenje,
- praktično delo,
- pogovor,
- proučevanje in razlago primerov,
- simulacijo,

- preverjanje.

Predavatelji naj skladno z možnostmi uporabljajo metode, ki bodo zagotavljale aktivno sodelovanje udeležencev.

Na tečaju lahko v eni skupini sodeluje največ dvanajst (12) udeležencev. Izvajalec mora učne skupine oblikovati tako, da upošteva predhodno znanje udeležencev in njihove izkušnje.

Učna sredstva:

- eksplozivne snovi,
- eksplozivna sredstva,
- šolska sredstva,
- vadbena in bojna sredstva,
- delaborirana NUS,
- sheme protipehotnih in protitankovskih min,
- prerezi protipehotnih in protitankovskih min,
- sheme in prerezi vžigalnikov,
- specialni – diverzantski vžigalniki,
- diapozitivi in prosojnice,
- oprema pripadnikov službe,
- skripta (učno gradivo),
- teze za predavanja,
- elaborati akcij,
- drugi pisni viri.

Audio-video učna sredstva:

- filmi (video kasete, DVD in drugo),
- računalniška predstavitev predavanja (po dogovoru z izvajalcem).

Materialni in drugi pogoji:

- učilnica, opremljena z AV-tehniko,
- poligon z orodjem in opremo za delo z eksplozivnimi snovmi,
- osebna in skupinska oprema za delo z eksplozivnimi snovmi,
- osebna zaščitna oprema,
- minersko orodje in pribor,
- elaborat za praktično delo na poligonu,
- vozilo za prevoz NUS,
- reševalno vozilo in zdravstvena oskrba na poligonu,
- gasilsko vozilo in požarno varovanje na poligonu,

- fizično varovanje na poligonu,
- nezgodno zavarovanje udeležencev pri delu z eksplozivnimi snovmi,
- sredstva za dokumentiranje (foto in video),
- sredstva zvez,
- prevozna sredstva.

Predavatelji pripravijo gradivo v ustrezni elektronski obliki (po dogovoru z izvajalcem usposabljanja) ter povzetke za udeležence.

Usposabljanje poteka v učilnicah in na poligonih Izobraževalnega centra za zaščito in reševanje. Delno je lahko izvedeno kot usposabljanje na daljavo.

Praktični del usposabljanja, ki je del teoretičnega dela, se lahko izvaja le ob predložitvi elaborata za delo, skladno z navodilom za uporabo Poligona 208 za dejavnost zaščite in reševanja, in pod predpisanimi pogoji za delo.

Med enoletno prakso v enoti, v katero je razporejen, mora udeleženec usposabljanja:

- sodelovati pri izvajanju vseh aktivnosti enote, in sicer ob neposredni prisotnosti in nadzoru mentorja, ki ga določi vodja enote;
- oddati pisna poročila o delu v enoti za vsak mesec opravljanja praktičnega dela. Poročila na predpisanih obrazcih za izvajanje varstva pred NUS oziroma pri uničenju in intervencijah večjega obsega so narejena kot elaborat;
- aktivno sodelovati na 15 intervencijah, od tega petkrat kot vodja intervencije;
- aktivno sodelovati pri štirih uničenjih na poligonu za uničenje ter pripraviti elaborat uničenja;
- opraviti štiri preglede terena z detektorji kovin ter pripraviti elaborat o pregledih.

Izvedbo programa usposabljanja financira Uprava Republike Slovenije za zaščito in reševanje.

Nadomestilo za plačo, potne stroške, stroške prehrane in namestitve krije pošiljatelj.

12 POSEBNOSTI IZVEDBE PROGRAMA

Program usposabljanja se lahko smiselno uporablja za usposabljanje jamarske reševalne službe v sklopu usposabljanja za miniranje ob reševanju v jamah. Izvede se del predmetnika iz predmetnega programa, in sicer:

- **eksplozivne snovi**, 8 ur predavanj in 3 ure praktičnih prikazov, skupaj 11 pedagoških ur;
- **aktiviranje eksplozivnih snovi**, 5 ur predavanj in 15 ur praktičnega dela, skupaj 20 pedagoških ur;
- **varnost pri delu z eksplozivnimi snovmi**, 17 ur predavanj.

Za usposabljanje letalskotehničnega osebja za letalsko oborožitev se obravnavajo vse teme iz predmetnika, kot jih opredeljuje Program dopolnilnega vojaškostrokovnega usposabljanja letalskotehničnega osebja za letalsko oborožitev, številka 603-20/2011-35, z dne 20. 5. 2011.

Posamezne teme iz programa Uvajalno in temeljno usposabljanje pripadnikov enot za varstvo pred neeksplozivnimi ubojnimi sredstvi se uporabljajo za e-izobraževanje kot dopolnilno usposabljanje pripadnikov Državne enote za varstvo pred neeksplozivnimi ubojnimi sredstvi, ki poteka vse leto.

13 IZOBRAZBA, ZNANJE, VEŠČINE IN DELOVNE IZKUŠNJE, KI JIH MORAJO IMETI IZVAJALCI PROGRAMA

Izvajalci programa Uvajalno in temeljno usposabljanje pripadnikov enot za varstvo pred neeksplozivnimi ubojnimi sredstvi morajo, poleg pogojev, ki jih opredeljuje 21.člen Pravilnika o izobraževanju in usposabljanju na področju varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami (Uradni list RS, številka 102/09), izpolnjevati še enega izmed naslednjih pogojev:

- imeti veljavno pooblastilo za varstvo pred NUS,
- imeti dokazilo o strokovni usposobljenosti za miniranje na površini in skladiščenje eksplozivnih sredstev,
- imeti dokazilo o strokovni usposobljenosti tehničnega vodje miniranja,
- imeti sklenjeno pogodbo o delu v poklicnih strukturah Slovenske vojske ali Policije na področju dela z eksplozivnimi snovmi oziroma sredstvi;

ter dodatne pogoje, ki so obvezni za vse izvajalce v programu usposabljanja:

- imeti morajo najmanj pet let delovnih izkušenj na področju dela z eksplozivi,
- imeti morajo opravljen zdravniški pregled za delo z eksplozivi – velja le za tiste izvajalce, ki neposredno delajo z eksplozivnimi snovmi oziroma eksplozivnimi sredstvi,
- biti morajo nekaznovani zaradi nedovoljene trgovine z orožjem, strelivom in razstrelivi.

14 VIDEZ LISTINE

Udeleženec, ki je uspešno opravil usposabljanje, dobi potrdilo o opravljenem programu (z imenom programa in datumom usposabljanja).

Udeleženec, ki se je zgolj udeležil usposabljanja, dobi potrdilo o udeležbi.

Osebam, ki so uspešno opravile uvajalno in temeljno usposabljanje za varstvo pred NUS, a niso pripadniki enot za varstvo pred NUS Civilne zaščite niti pripadniki Slovenske vojske, se izda le potrdilo o uspešno opravljenem usposabljanju.

15 AVTORJI PROGRAMA IN KATALOGOV

Avtorji programa in katalogov so:

- Igor Boh, Uprava Republike Slovenije za zaščito in reševanje,
- dr. Andreja Lavrič, Uprava Republike Slovenije za zaščito in reševanje,
- mag. Zdenka Krese, Uprava Republike Slovenije za zaščito in reševanje,
- Robert Gornik, Uprava policijskih specialnosti, Specialna enota, Oddelek za protibombno zaščito,
- Klemen Pogačar, Uprava policijskih specialnosti, Specialna enota, Oddelek za protibombno zaščito,
- nadporočnik Robert Oštir, Slovenska vojska, Vod za uničevanje neeksplozivnih ubojnih sredstev,
- Bojan Kopač, zunanji strokovni sodelavec,
- Franc Klemenčič, zunanji strokovni sodelavec.

B POSEBNI DEL

16 PREDMETNIK

Zap. št.	VSEBINA	Število pedagoških ur		
		P	V	Skupaj
A	UVAJALNO USPOSABLJANJE	7	1	8
1	UVOD V USPOSABLJANJE	1	–	1
2	ORGANIZACIJA IN DELOVANJE SISTEMA VARSTVA PRED NARAVNIMI IN DRUGIMI NESREČAMI	2		2
3	ORGANIZACIJA PODROČJA VARSTVA PRED NUS: – Pravilnik o varstvu pred NUS, – Uredba o organiziranju, opremljanju in usposabljanju sil za zaščito, reševanje in pomoč.	2	–	2
4	UPORABA SREDSTEV ZVEZ	2	1	3
B	TEMELJNO USPOSABLJANJE	204	61	265
1	EKSPLOZIVNE SNOVI:	15	3	18
	– vrste eksplozivnih snovi in eksplozivnih zgorevanj, – fizikalno-kemične lastnosti eksplozivnih snovi, – stabilnost eksplozivnih snovi, – razstreliva, – smodniki, – pirotehnične zmesi, – eksplozija, deflagracija in detonacija, – učinki eksplozivnih zgorevanj, – prikaz učinkov eksplozivnih zgorevanj, – varnostni ukrepi pri delu z eksplozivnimi snovmi, – novosti v razvoju eksplozivnih snovi.			
2	EKSPLOZIVNA SREDSTVA	94	–	94
2.1	Splošno o eksplozivnih sredstvih:	12	–	12
	– temeljni pojmi, – vrste eksplozivnih sredstev, – vloga in namen posamičnih eksplozivnih sredstev ter vpliv na konstrukcijske značilnosti, – osnovne konstrukcijske značilnosti posamičnih eksplozivnih sredstev, – aktiviranje eksplozivnih sredstev, – vrste sprožilcev, – konstrukcijske značilnosti sprožilcev, – elementi sprožilcev,			

	- novosti v razvoju eksplozivnih sredstev.			
2.2	Malokalibrsko strelivo (za lahko pehotno orožje):	4	–	4
	- splošno o strelivu, - eksplozivni izstrelki (do 14,7 mm), - konstrukcijske značilnosti, - elementi malokalibrskega streliva.			
2.3	Topovsko strelivo:	12	–	12
	- vrste topovskega streliva po kalibru in namenu, - topovsko strelivo od 20 do 50 mm, - topovsko strelivo od 65 do 120 mm, - topovsko strelivo nad 120 mm, - sprožilci izstrelkov topovskega streliva.			
2.4	Ročne bombe:	6	–	6
	- vrste ročnih bomb, - bojne ročne bombe, - specialne ročne bombe, - sprožilci ročnih bomb.			
2.5	Tromblonske mine:	5	–	5
	- vrste tromblonskih min (TM), - protipehotne TM, - protioklepne TM, - specialne TM.			
2.6	Ročni metalci min, ročni raketometi in bombometi:	5	–	5
	- vrste ročnih metalcev min in ročnih raketometov, - ročni metalci min, - ročni raketometi, - bombe bombometov, - sprožilci min, raket in bomb.			
2.7	Minometne mine:	5	–	5
	- vrste minometnih min po kalibru in namenu, - ubojne mine, - specialne mine, - sprožilci minometnih min.			
2.8	Letalske bombe:	12	–	12
	- vrste letalskih bomb, - rušilne letalske bombe, - polprebojne in prebojne letalske bombe, - specialne letalske bombe, - sprožilci letalskih bomb.			
2.9	Kasetne bombe in kasetno strelivo:	5	–	5

	<ul style="list-style-type: none"> - kasetne letalske bombe, - kasetno topovsko strelivo, - rakete kasetnice, - sprožilci kasetnic. 			
2.10	Protipehotne in protiklepne mine:	4	–	4
	<ul style="list-style-type: none"> - značilnosti min, - protipehotne mine, - protiklepne mine, - improvizirane mine, - sprožilci min. 			
2.11	Morske in rečne mine:	10	–	10
	<ul style="list-style-type: none"> - vrste podvodnih min, - sprožilci podvodnih min, - osnovno o drugem vodnem orožju, npr. torpedih, protipodmorniške mine. 			
2.12	Kemično orožje, jedrsko in biološko orožje	5	–	5
2.13	Označevanje eksplozivnih sredstev:	5	–	5
	<ul style="list-style-type: none"> - označevanje z barvanjem, - označevanje z žigi, - označevanje z napisi. 			
3	AKTIVIRANJE EKSPLOZIVNIH SNOVI	5	24	29
3.1	Inicialna sredstva za delo z eksplozivnimi snovmi:			
	<ul style="list-style-type: none"> - počasi goreči vžigalnik (PGV), - detonirna vrvica (DV), - detonirne vrvice (sistem Nonel), - detonator, - električni detonator, - ojačevalec detonatorja, - orodje in pribor. 			
3.2	Vrvično aktiviranje			
3.3	Električno aktiviranje			
3.4	Eksplozivne polnitve			
3.5	Varnostne razdalje in drugi zaščitni ukrepi			
3.6	Praktično delo na poligonu:			
	<ul style="list-style-type: none"> - rezanje in testiranja PGV, - spajanje PGV ter detonatorja z razstrelilno polnitvijo, in sicer: <ul style="list-style-type: none"> - praškasto, - čvrsto, - plastično, 			

	<ul style="list-style-type: none"> - rezanje in testiranje detonacijske vrvice, - spajanja DV z detonatorjem in z DV, - izdelava mrež za aktiviranje razstrelilnih polnitev z DV, - izdelava mrež za aktiviranje razstrelilnih polnitev z Nonelom, - preverjanje električnih detonatorjev, - preverjanje strojčkov za aktiviranje, - izdelava mrež električnega aktiviranja razstrelilnih polnitev. 			
4	EKSPLOZIVNE NAPRAVE:	5	-	5
	<ul style="list-style-type: none"> - diverzantske in teroristične naprave, - elementi diverzantskih terorističnih naprav, - diverzantske naprave in sredstva armad, - taktika nastavitve diverzantskih terorističnih naprav. 			
5	NEEKSPLODIRANA UBOJNA SREDSTVA	20	24	44
5.1	Odkrivanje:	8	16	24
	<ul style="list-style-type: none"> - metode odkrivanja NUS – splošno, - potrebna operativno-tehnična sredstva – detektorji in pribor za iskanje NUS, - metode dela z detektorji, - urjenje metod odkrivanja NUS z detektorji. 			
5.2	Identifikacija:	1	1	2
	<ul style="list-style-type: none"> - pomen identifikacije NUS, - kako NUS identificiramo – prepoznamo, - s čim si pomagamo pri identifikaciji NUS. 			
5.3	Varovanje	1	1	2
5.4	Odstranjevanje	1	2	3
5.5	Prevoz NUS:	1	1	2
	<ul style="list-style-type: none"> - odločanje o prevozu, - varnostni ukrepi. 			
5.6	Začasno skladiščenje	2	1	3
5.7	Intervencija:	3	2	5
	<ul style="list-style-type: none"> - priprava, - izvedba, - dokumentacija, - tehnični pripomočki (GPS, fotografije/fotoaparati itn.), - baza podatkov o NUS (SPIN), - vloga in pomen fotografskega dokumentiranja, - pomen točnosti podatkov. 			

5.8	Postopki pripadnikov enot za varstvo pred NUS pri požarih na območjih s pogostimi najdbami NUS	1	–	1
5.9	Najdbe NUS – prva svetovna vojna	2	–	2
6	UNIČENJE NEEKSPLODIRANIH UBOJNIH SREDSTEV	10	–	10
6.1	Uničenje in razstavljanje NUS	1	–	1
6.1.1	Uničenje NUS na kraju najdbe: – postopki, – metode, – varovanje.	2		2
6.1.2	Uničenje v jamah na poligonu: – majhne jame, – velike jame, – postopek, – metode, – varovanje.	2		2
6.1.3	Metode in postopki delne onesposobitve NUS na kraju najdbe: – kumulativna metoda, – metoda z diskom, – razbijanje s topom, – uničenje s sežiganjem.	4		4
6.2	Razstavljanje NUS	1	–	1
7	VARNOST PRI DELU Z EKSPLOZIVNIMI SNOVI IN NUS	11	6	17
7.1	Varstvo pri delu	2		2
7.2	Zaščitna sredstva	1		1
7.3	Postopki ob izrednih dogodkih z NUS: – kako ukrepati, – koga obvestiti, – poročilo o nesreči.	1		1
7.4	Psihološki vidiki nesrečnih dogodkov	3	–	3
7.5	Prva pomoč	4	6	10
8	SKLADIŠČENJE NUS in MES	5	4	9
9	PREVOZI NEVARNIH SNOVI – RAZRED 1 (ADR)	24	–	24
10	PREIZKUSI ZNANJA	15	–	15
	SKUPAJ	211	62	273

17 KATALOG ZNANJA

Katalog znanja vsebuje ime predmeta oziroma vsebine, splošne cilje, predmetno specifične kompetence in operativne cilje. Operativni cilji določajo informativne in formativne cilje.

Vsebina ali kompetenca	Informativni cilji (vsebina, teorije, modeli, strokovni standardi)	Formativni cilji (veščine, metode, postopki, koncepti, strategije)
	Udeleženci	Udeleženci
Organizacija in delovanje sistema varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami	Seznanijo se z organizacijo in delovanjem sistema varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami.	Poznajo organizacijo varstva pred NUS in umestitev v sistem varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami.
Organizacija področja varstva pred NUS	Seznanijo se z organiziranostjo, vlogo in delovanjem enot za varstvo pred NUS ter normativno ureditvijo varstva pred NUS v RS.	Poznajo vlogo in delovanje varstva pred NUS ter razumejo pravne okvire, znotraj katerih se v RS izvaja dejavnost varstva pred NUS.
Uporaba sredstev zvez	Spoznajo: <ul style="list-style-type: none"> - sredstva zvez, ki so v uporabi v sistemu zaščite in reševanja, - način uporabe in način sporočanja ter obveščanja po radijskih zvezah, - možnosti, ki jih daje sistem radijskih zvez. 	Udeleženci poznajo sredstva zvez v sistemu zaščite in reševanja, usposobljeni so za njihovo uporabo pri aktivnostih s področja varstva pred neeksplozivnimi ubojnimi sredstvi.
Eksplozivne snovi	Spoznajo: <ul style="list-style-type: none"> - eksplozivne snovi, njihovo delitev in vrste eksplozivnega izgorevanja, - vrste smodnikov in načine njihovega izgorevanja, - kemijske in fizikalne lastnosti eksplozivnih snovi in smodnikov, njihove prednosti in slabosti, - najpomembnejše proizvodne postopke in njihove slabe lastnosti, - varnostne ukrepe, ki jih je treba upoštevati pri delu z 	Prepoznajo vse vrste eksplozivnih snovi in smodnikov ter so usposobljeni za delo z eksplozivnimi snovmi. Pri delu z eksplozivnimi snovmi upoštevajo vse varnostne ukrepe in uporabljajo ustrezno zaščitno opremo.

	eksplozivnimi snovmi.	
Eksplozivna sredstva	<p>Spoznajo:</p> <ul style="list-style-type: none"> - lastnosti, konstrukcijo in učinke (delovanje) posameznih eksplozivnih sredstev ter načine ravnanja, uporabe ter postopkov pri aktivnostih z njimi, - sredstva za iniciranje in načine njihove uporabe. <p>Seznanijo se:</p> <ul style="list-style-type: none"> - z učinki posameznega eksplozivnega sredstva. 	<p>So usposobljeni za delo z inicialnimi sredstvi in vsemi vrstami eksplozivnih sredstev.</p> <p>Prepoznajo vse vrste inicialnih in eksplozivnih sredstev. Poznajo načine identifikacije posameznega eksplozivnega sredstva ter so sposobni oceniti stanja sredstva.</p> <p>Poznajo konstrukcijske značilnosti posameznega eksplozivnega sredstva, načine aktiviranja in njihove učinke.</p>
Aktiviranje eksplozivnih snovi	<p>Spoznajo:</p> <ul style="list-style-type: none"> - vse vrste aktiviranja eksplozivnih snovi in vse vrste inicialnih sredstev, - tehnologijo preverjanja inicialnih sredstev, mrež za aktiviranje, eksplozivnih snovi ter naprav za proženje, - varnostne ukrepe pri delu z inicialnimi sredstvi in varnostnimi razdaljami pri aktiviranju eksplozivnih polnitev. 	<p>So usposobljeni za delo z vsemi vrstami inicialnih sredstev (električnimi in neelektričnimi) ter znajo izdelati vse vrste mrež za aktiviranje.</p> <p>So usposobljeni za preverjanje inicialnih sredstev, mrež za aktiviranje, eksplozivnih snovi ter naprav za proženje. Uporabljajo predpisane varnostne ukrepe pri delu z inicialnimi sredstvi in aktiviranju eksplozivnih snovi.</p>
Eksplozivne naprave	<p>Spoznajo:</p> <ul style="list-style-type: none"> - različne vrste eksplozivnih naprav, njihovo strukturo, izdelavo in uporabo eksplozivnih naprav v terorizmu in kriminalu, - nevarnosti, ki izhajajo iz takih naprav in metodologijo oziroma postopke ter pristojnosti ob najdbi eksplozivne naprave. 	<p>Prepoznajo vse vrste eksplozivnih naprav in pravilno izvedejo postopke ter obveščanje pristojnih služb o najdbi eksplozivne naprave.</p>
Neeksplozivna ubojna sredstva	<p>Spoznajo:</p> <ul style="list-style-type: none"> - postopke uničenja NUS, - metode in postopke delne onesposobitve NUS na kraju 	<p>So usposobljeni za uničevanje in onesposabljanje NUS, posamično na kraju najdbe in v jamah za uničenje.</p>

	najdbe.	
Uničenje neeksplodiranih ubojnih sredstev	Spoznajo vse tipe uničenja in delnega onesposabljanja NUS ter uničenja večjega števila NUS v jamah za uničenje.	So usposobljeni za izvedbo postopkov za posamično uničenje in za uničenje večjega števila NUS v jamah za uničenje.
Varnost pri delu z eksplozivnimi snovmi in neeksplodiranimi ubojnimi sredstvi	Spoznajo se z varstvom pri delu z eksplozivnimi snovmi, zaščitnimi sredstvi ter postopki ob izrednih dogodkih z NUS.	Spoštujejo predpise varstva pri delu in uporabljajo osebna in skupinska zaščitna sredstva. Znajo ukrepati ob nesreči.
Skladiščenje MES in NUS	Spoznajo načine varne manipulacije in skladiščenja NUS in MES.	Skladiščijo NUS in MES skladno s pravili stroke in veljavno zakonodajo na tem področju.
Prevozi nevarnih snovi ADR	Seznajajo se s pravili prevoza nevarnega blaga razreda 1 po mednarodni zakonodaji ADR.	Uporabljajo in upoštevajo predpise za prevoz nevarnega blaga razreda 1 po mednarodni zakonodaji ADR.
Praktično delo v enoti – 1 leto	Spoznajo vse mogoče okoliščine, ki lahko nastanejo pri varovanju pred neeksplodiranimi ubojnimi sredstvi. Seznajajo se z zaporedjem postopkov pri intervencijah, pregledu terena ter intervencijah večjega obsega.	Uporabljajo in upoštevajo predpise, ki opredeljujejo varstvo pred neeksplodiranimi ubojnimi sredstvi. Izvajajo postopke z nevarnimi snovmi po predpisanem zaporedju in upoštevajo pravila stroke na tem področju.

18 KONČNA DOLOČBA

Program začne veljati z dnem podpisa.

Z uveljavitvijo tega programa prenehajo veljati Program temeljnega usposabljanja vodij intervencij ob najdbi neeksplodiranih ubojnih sredstev (številka 849-02/6-9, z dne 30. 7. 1997), Program dopolnilnega usposabljanja vodij intervencij na področju varstva pred neeksplodiranimi ubojnimi sredstvi (številka 849-02-6/2004-1, z dne 27. 10. 2004) in Program usposabljanja pripadnikov enot za varstvo pred neeksplodiranimi ubojnimi sredstvi (številka 604-37/2008-16, z dne 12. 6. 2008).

Aleš Hojs
minister